

ՌԻՍԱՆՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

Ա. ԱՌԵԼԵԱՆԻ

Յ Ո Ւ Յ Ա Կ Ը

I

Սեպտեմբեր.

Այսօր վերջապէս յայտնի կը լինի, թէ ովքեր են ընդունւած նորեկներէց: Ժամը 12-ին ինստիտուտի նախագաւթում, ուր ազատ ժամերին ուսանողները սովորաբար խմբուում են գրուցելու և ուր աջ ու ձախ պատերի վրայ ապակիապատ շրջանակների մէջ կախւած են Դպրոցի վարչութիւնից ուսանողութեանը ուղղած զանազան յայտարարութիւններ, կը կախեն այն բախտաւորների ցուցակը, որոնց ծակափագիւրը չէր շաւաճանել: Մեծ էր սպասումը, որ ամբողջապէս կլանել էր բոլորի միտքն ու հոգին: Ամեն մի ցանկութիւն, ամեն մի հոգս և ուշադրութիւն գրաւող իր այդ օրը հեռացել էր մի կողմ, փեղի փալով միայն ընդունւած լինելու ջերմ փենչանքին: Նորեկի մատաղ հոգին Դրա մէջ էր տեսնում իր ամենաբարձր երջանկութիւնը... Եւ կրիփիկական ըռպէն, որի անցաջող ելքը, ով գիտէ, գուցէ պիտի աւերէր նրա նախագծած ծրագիրները, խորտակէր նրա բոլոր յոյսերը, փայլուն ապագան, այդ ըռպէն խիստ լարել էր նորեկի ջղաճին ամբողջ համակարգութիւնը և յառաջացրել հոգեկան ծանր փազնապ: Եւ մատաղ հոգու մէջ յաջորդաբար ծնունդ էին առնում մերթ մակընթացութիւն—բուռն յոյսերի խրոխտ կուտակումը—, և մերթ փեղափութիւն—սիրտ սոււացնող, շառն յուսահատութիւն... Եթէ չընդունեց... Այն ժամանակ կորչում է մի ամբողջ փարի, և մի ամբողջ փարի Դպրոցի

Դռները փակ են լինելու նրա առաջ... Իսկ յետոյ, մի փարուց չե-
տոյ, գուցէ յաւիտեան...

Առաւօտեան ժամը Զին մօտ էր, որ Դուրս եկա՛յ բնակարա-
նիցս: Դուրս գալով փողոց, կուրծքս ազաւակեց մի ինչ որ ծանրու-
թիւնից: Վեցերորդ յարկի ցածր սենեակների ծանր ու խոհանո-
ցային բուրմունքներով յագեցած մթնոլորտից՝ յետոյ նորամուտ աշ-
նան պաշ ու չարակ օդը ունեցաւ հմայիչ ներգործութիւն: Ես
սխեցի ազատ շունչ առնել. արեանս շրջանառութիւնը կենդանա-
ցաւ, ախորժելի ջերմութիւն պարսեց ինձ և հոգիս պարզեց, որ
պէս այդ օրեայ փայլուն առաւօտը: Սքանչելի օր էր. նոր ելած
արևի նոսր շողքերի պայծառութեանը օգնութեան էր եկել երկնքի
ջինջ կապուտակը, որը անդրադարձնելով արևի լուսաճաճանչ ճա-
ռագայթները, սփռում էր երկրի երեսին աչք հրապուրող լուսա-
ւորութիւն: Եւ այդ լոյսի մէջ որպէս մի նկար ընկղմած էր ճոխ
բուսականութեան մէջ ծփող գեղեցկաշէն քաղաքը: Կանաչազարդ
և սաղարթախիտ ծառերը պայծառ օդի հետ միասին մկրտել էին
գիշերային ցօղով և աչժամ իրանց փայլուն, անարատ հաշկացքները
արևին ուղղած, ովսաննա էին կարդում նրան... Եւ ահա նոցա
շունչն էր, որ սփռել էր ամենուրէք մի սքանչելի զովութիւն ու
թարմութիւն... Ես անցնում էի այն փողոցով, որը ուղղակի տա-
նում էր Դէպի ինստիտուտ: Լա՛յն փողոց էր, որի մէջ տեղով և
ափերով հրաշալի և արեւրախիտ ակէջներ էին ընկած: Փողոցը մա-
քուր էր, որպէս գիւղականի տան յատակը, և ջրած: Քաղաքի
կեանքը եռում էր արդէն: Ելէքտրական տրամուսը արագութեամբ
օդն էր ճղում. կառքերը Դէս ու Դէն էին սլանում, տանելով իրանց
հետ գործերով ու հոգսերով ծանրաբեռնւած Դէմքեր. մեծ և կոշտ
ու կոպիտ սալերը իրանց հսկայական բեռներով սաստկացնում էին
փողոցում տիրող Դղրդոցը և նոյն իսկ խլացնում ամեն մի աչ
ձայն: Ցանրիկիները շտապում էին շուկայ, ծառայողները իրանց
գործին... Աշակերտներն ու աշակերտուհիները կամացուկ քփչալով,
ուրախ և անմէջ Դէմքերով Դէպ ուսումնարան էին շտապում: Ամէնքը
գիտէին իրանց անելիքը, բոլորի այսօրը երեկ էր որոշւած: Միայն
այնտեղ, ինստիտուտի առաջ խճւած արեժուփ սրտերի համար տի-
րում է անորոշութիւն, միայն նրանց համար չկա՛յ անդորրութիւն

Ա հանգիար: Միայն ժամը 12-ին յայտնի կը լինի. Դեռ ամբողջ 3 ժամ պիտի սպասել, այսինքն պիտի դանջուել:

Ինստիտուտի առաջ գրանիտեայ հսկայական քարերից շինարար և լայնափարած սանդուխքների վրայ բաւականին բազմութիւն կար կանգնած. մի մասն էլ նստած էր ալլէյներում շարած նստարանների վրայ: Մեծ մասամբ նորեկներ էին: Ամեն մի ազգութիւն մի տեղ էր խմբւած. միայն ժիր, մրադբաշ և պնդերես հրէան էր, որ ամեն տեղ քիթն էր կոխում, նոր բան լսելու, նոր բան սովորելու:

Ժամանակը Դանդաշ էր ընթանում. ամեն մի ժամը փարի էր թւում. բոլորի Դէմքերի վրայ խաշում էր անհանգստութեան տաքնայր: Եւ որքան մօտենում էր կրիտիկական րոպէն, այնքան էլ սաստկանում էր այդ տաքնային ու ջլաշին Դողը... Անսիրտ, անխնայ րոպէ, որ ոմանց համար բերելու էր երջանկութիւն, իսկ շատերին Դառն յուսահատութիւն և նոյն իսկ արտասուք:

Ինստիտուտի Դարպասի Դռներն էլ կորցրել էին իրանց ամառային հանդիսորը. տղերքը շարունակ ներս էին մտնում և Դուրս գալիս: Ներս մտնելով նրանք ամեն անգամ կանգ էին առնում այն շարագուշակ պատի հանդէպ, որտեղ պիտի կախէին ընդունւածների ցուցակը: Եւ լսւում էին Դառն, սրտածմիկ բացականչութիւններ.

— Իէհ յայտնեն, վերջանայ էլի, ի՞նչու այսքան յետաձգում են. սա կատարեալ բարբարոսութիւն է:

II

Իս մօտեցայ մեր տղերանց, որոնք խմբւած էին Դպրոցի առաջ ընկած գեղաշուք ալլէյում:

— Տղէրք, հնց էք. հարցրի բարեկեղծ բոլորին:

— Ժամը 12-ին կ'որոշէ մեր վիճակը, պատասխանեց Բէհրամեանը, որ ձեռները խաչաձև կուրծքին սեղմած՝ աշխատում էր վարագուրել իր նեարԴային Դողը: — Կը վճուէի մեր կեանքի կամ մահւան խնդիրը, աւելացրեց նա ժպտալով և աւելի ամուր կծկեց իր տեղում:

Բէհրամեանը 18 տարեկան մի նիհար և գունատ տղայ էր, որի երեսը վաղուց էր շրկւել պատանեկական թարմութիւնից և

անմեղութիւնից: Դալուկ շէմքը, կապուկալներով ակօսեաժ աչքերը և երեսի վրայ տեղ-տեղ շուրս ցցեաժ բշտիկները ցոյց էին տալիս, որ նա վաղուց գերի է եղել շաշտ կեանքի:

— Երեք ժամից յետոյ կամ կընկնենք Խոթներորդ երկինքը և կամ ճանապարհորդական պայուսակները ձեռներս առաժ շէպի կաշարան կը շտապենք առանց յետ նայելու, ճիշդ այնպէս, ինչպէս այդ անում էին Դեռ քննութեան կիսում կարողները:

Այս խօսքերը ասաց մի նորեկ այնպիսի անտարբերութեամբ, որ կարծէք նրա համար միևնոյն էր ընդունել կամ չընդունելը:

— Է՛հ, անկասկած ես չեմ ընդունելու. հառաչանքով արտասանեց մի պատանի, որ նորեկների մէջ ամենաջահէն էր, — Ի՞նչ պիտի լինի իմ ճարը:

Պատանու փորամաժ և մտախոհ հայեացքը մտնում էր, որ նրա հոգու մէջ մրրիկ է տիրում. Թախծալի աչքերի արտայայտութիւնը կարեկցութիւն էր շարժում: Նա հանգիստ էր իր նստած տեղում. նրա կրծքի վրայ մի ծանրութիւն էր իջել, որ տանջում էր անընդհատ... Ախ, ի՞նչ կը լինէր, եթէ նա կարողանար շիւթական մի շարժումով լուծել այդ սպանիչ շրութիւնը և իր ազգանունը գրէր չարաբաստիկ ցուցակի մէջ:

— Ի՛նչո՞ւ, ասաց Բէհրամեանը Թեթև Նախանձով, քեզ ընդունաժ կը լինեն. չէ՞ որ շուրջ քու առարկաներից լաւ Թեանշան ես ստացել:

— Ճշմարիտ է, բայց ո՞վ գիտէ:

Եւ իր մտազբալ հայեացքը մի կէտի յառաժ արձանացաւ:

Ուսանողները նոյնպէս կամաց-կամաց խմբում էին ինստիտուտի առաջ: Նորեկները նայում էին նրանց հիացմունքով, նայում էին և չէին կշտանում: Ահա երջանիկ մարդիկ, արդեօք յրանցից շուրս էլ այլ երջանկութիւն կայ. լինել ուսանող, հազնել ուսանողական զգեստը, երթալ Դասախօսութիւնների, աշխտաբել, ձեռք բերել այն Դիրքն ու արտօնութիւնները, որ վայելում է ուսանողը հասարակութեան մէջ, կանանց և մանաւանդ օրիորդների շրջանում, բերկրանք բերել ծնողացը և մանաւանդ մայրիկին ուսանողի շքեղ Ֆորմայով... Օ՛հ, արդեօք ճակատագիրը խղճալով է:

Խմբին մօտեցաւ նորեկ Մարութեանը, ու ժպտեռես բարեկց

բոլորին: Նորեկների մէջ փարիքով ամենից մեծն էր: Մի գեղեցկատէմ և վայելչահասակ տղայ:

— Հը՛, ինչպէս եղաւ անցած օր, պարտիր լսենք, շիմեցին Մարութեանին նստողներից մի քանիսը:

— Ինչպէս պիտի լինի. անիծածը ուզում էր կտրել էլի: Մի օյին էր, օյին, բայց լաւ պրծայ:

— Ի՞նչ առարկայից էր, հարցրի ես:

— Տրիգոնոմէթրիայից, պարասիտանեց Մարութեանը, — այդ անիծւած Բուսլաւի մասին սուր չեն ասում, թէ նա ունի մի որոշ սիստեմ, այն է 50-ից մէկին միայն անցկացնել. զօրով, ուշադիր զօրով ուզում էր ինձ կտրել... Ի՛նչ գիտէք, թէ ես ինչպէս էի սովորել այն բոլոր խնդիրների լուծումը, որ սովորաբար առաջարկում է Բուսլաւը. ջրի նման գիտէի... Մօտեցայ փախտակին. Դեռ խնդրի պայմանը չըվերջացրած ես արդէն գիտէի, թէ որ խնդիրն է. ասաց, երկու բուլետում լուծեցի: Բուսլաւին Դիւր չեկաւ այդ, որովհետեւ երեւի իր հաշուով պիտի կտրէր ինձ: Ասաց թէ խնդիրն ուղիղ է լուծւած, բայց մէկն էլ է հարկաւոր լուծել: Նոր խնդիր առաջարկեց: Նոյն արաղութեամբ լուծեցի: Գրաւ մի փոքրիկ թերութիւն լուծման եղանակի մէջ և ասաց, եթէ ուզում էք լաւ թւանշան ստանալ, պիտի մէկն էլ լուծէք: Ես հաւանութեան նշան արեցի. Բուսլաւ առաջարկեց ինձ երրորդ խնդիրը և պիտի ասեմ՝ շփարը: Այդ ևս լուծեցի: Վերջը Բուսլաւը շարձաւ. ինձ ու ասաց, ես ձեզ չորսից աւելի չեմ կարող շնել: Ես մնացի քաբացած. ի՞նչու, պարճաւոր, դա անարդարութիւն է. ինձ հինգ պիտի շնէք: Բուսլաւը թարսեց. չէ, ասում է, ես չեմ կարող աւելի շնել: Յետոյ քիչ մտածեց և ասաց, ուզում էք մէկ խնդիր էլ առաջարկեմ. եթէ կարողացաք լուծել, 5 կը շնեմ, եթէ չէ՝ երկու կ'ըստանաք... Շատ բարի, ասացի ես: Առաջարկեց մի բարդ խնդիր, որը ինձ նոյնպէս ծանօթ էր նրա խնդիրների ժողովածուից: Զեր արեւն եմ ասում, այնպէս լուծեցի, որ մնաց էլ կտրած... Ել ճարն ի՞նչ էր, արիւսւած եղաւ 5 շնելու...

— Այդ անպիտանութիւնն է, ասաց Բէհրամեանը վրդովւած, ինկելիզիցիայից էլ վար է...

եւ կրկին կծկեց իր փեղումը, բայց եթէ ինքը ընդունած չըլինի...

— Միծառ է, ծիծառ, շարունակեց Մարութեանը, — Բուսական մասին ասում են, որ ուղղակի յայտնել է, թէ ստիպւած է քննութիւն տուչների մեծ փոկոսը կտրելու, որովհետեւ այդ պահանջում են. ուր ուր փեղ ախտի զննողը բոլորին...

— Եղբայր, շուտ էս, ասացին այս ու այն կողմից:

Իսկ Մարութեանը ժպտում էր և ինքնաբաւական:

Մնացած փշերանցից ոմանք յաջող էին անցել Բուսական ձեռքից, իսկ ոմանք բախտ էին ունեցել այդ առարկայից այլ ուսուցչի մօտ քննելու, որը համեմատաբար բարեսիրտ էր:

III

Ահա ժամը տասնըմէկ ու կէսն է... Նորեկները կամաց-կամաց խմբոււմ են նախագաւթում: Ասեղ գցելու փեղ չկայ: Ուսանողներից շատերն են ներկայ. եկել են ոմանք իրանց ծանօթների, ոմանք բարեկամների մասին փեղեկանալու: Նրանք միայն յուսադրում են, սիրտ են տալիս Բազմութեան սիրտը ուժգին է տրոփում: Զղային ցնցումներ են խաղում շատերի շէմքերի վրայ: Քչերն են խօսում, ծիծաղում, հանաքներ անում. բազմութիւնը լուռ է և շրթունքները կծած սպասում է, սպասում է իր նետարդային ամբողջ համակարգութիւնը լարած: Մի թեթեւ շարժում, ոտի մի ձայն շէպի շիւանարունը փանող սանդուղների կողմում—և ամբոխը ցնցւում է ամբողջովին... Փամացոյցի սլաքների զոյգը կանգնած է XII-ի դմաց, մի ընկած է մնում: Բարձրանում է աղմուկ... Խորհրդաւոր ընկած շարժում է բոլորին և տաքնապը հասնում է իր զաղաթնակէտին: Զարկեց ժամը 12-ը: Բազմութիւնը լուռ և մի քանի վայրկեան ինքնամոռացութեան մէջ անցկացրեց... Բայց ոչինչ չըկար շեռ ևս, և աղմուկը նորից բռնկեց:

— Դէ բերեն էլի, գոչում էին շէս ու շէնից:

— Մինչ քրք ախտի փեղ այս դրութիւնը:

Աղմուկը խրոխտանում է, իրարանցումը սաստկանում: Անցաւ 5 ընկած 12-ից և յանկարծ նախագաւթից շէպի վերեւ տանող սանդուղքի գլխին երևաց ծառան՝ շրջանակի մէջ դրած ցուցակը ձեռքին:

—Յուցակը, ցուցակը...

—Անա, ինքնամոռացութեան մէջ մոնչաց բազմութիւնը:

Եւ ամենքը մի վայրկեան պապանձեցին, շիւթական տախտակը տեսնելուն պէս: Շատերը սառել, մեխած էին տեքներում, ոմանց թուքը չորացել էր կոկորդում, շատերը հեշտով և արագաշունչ: Դէս ու Դէն էին հրում կանգնածներին և շտապում Դէպի հրեղէն տախտակը:

—Ճանապարհ... Ճանապարհ տեք որ ցուցակը կախէ, գոչում էին այս ու այն կողմից:

Ծառան շտապութեամբ էր անցնում բազմութեան միջով: Շատերը կռանում, փորձում էին որսալ իրանց ազգանունը, սակայն իզուր ջանքեր:

—Ճանապարհ տեք, հրամայական եղանակով գոչում էր ծառան և արհամարանքով ժպտում: Մի քանի վայրկեան ևս, և տախտակը կախած էր պատից:

Բոլորի շարաւիճիւն էր այդ, որ ոմանց արդարացնում էր, իսկ ոմանց մահուան շարապարտում... Եւ ամբոխը ուժգնութեամբ մղչեց Դէպ այդ նւիրական տեղը՝ ոմանց երջանկութեան, ոմանց շառնութեան աղբիւրը... Աղմուկ, կարմրած և քրտնած Դէմքեր, բիբերից շուրս թռչող աչքեր և կորակի ձայներ:

—Իմ անունս չկայ:

—Ես ընդունեալ եմ:

—Լաւ նայեցիր. լաւ նայիր...

—Մենք ընդունեալ ենք...

Եւ միայն ընդունեալների ձայներն էին հնչում շանթահարների պապանձեալ բազմութեան միջից:

Մի ժամայ ընթացքում ամբոխը հազիւ ցրեց: Թէ ընդունեալները և թէ չընդունեալները մի քանի անգամ ցուցակին նայելուց յետոյ միայն թողնում էին նախագաւիթը և հեռանում, ոմանց սրտերը բերրութեամբ լցւած, իսկ ոմանցը շառնութեամբ խոցւած... Մի կողմ ուրախութիւն, միւս կողմ արտասուք... Որպիսի շառն և սրտածմբիկ տեսարան, երբ ընկերներից ոմանք իրանց զգում են երջանկութեան գազաթնակէփին, մինչ միւսների առաջ և ետեւ է աշխարհը, և որոնց կուրծքը պարտում է յուսահարութիւն:

նից... Ուրախները, ինչպէս իւրը ջրից, բաժանուում, հեռանում էին մի կողմ. վշտահարները վշտահարներին մօտենում միմեանց մխիթարելու, և փախչում էին երջանիկներից իրանց վիշտը չկրկնապարկելու համար:

IV

Մերոնցից միայն Միհրանեանը չէր ընդունել, և չէր երևում:

— Ի՞նչ: Դառաւ Միհրանեանը, հարցրեց Մարութեանը զւարթագին:

— Տուն գնաց, պատասխանեց մէկը:

— Աչքերին արտասուք կար, աւելացրեց Բէհրամեանը, — խեղճ է, գնանք մխիթարենք. մորածնք, նրան մի կերպ օգնենք:

Եւ միասին գնացինք Միհրանեանի բնակարանը: Մտնելով նրա սենեակը, տղային գտանք մէջքի վրայ պառկած: Նա երկու ձեռով բռնել էր ձակապոր և աչքերը փակել: Շունչն անգամ չէր լսում, այնքան խաղաղ էր նա պառկած: Սակայն խաղաղ չէր նրա ներքին աշխարհը. ծանր վիշտը մաշում էր նրա սիրտը և խեղճ տղան չկարողանալով շիմանալ հասած հարւածին, թուլացել, մարել էր տեղն ու տեղը և մի կերպ իրան տուն գցելով, ընկել անշնչացած:

Միհրանեանը մի վերին աստիճանի զգայուն և ինքնասէր տղայ էր: Վշտահար զգացմունքների և վիրաւորւած ինքնասիրութեան ահեղագոյ մռնչիւնին չէր շիմացել նրա թուլակազմ մարմինը, և նա այժմ տաքութեան մէջ էր:

— Այ տղայ, Միհրանեան, գոչեց Բէհրամեանը, շարժելով հիւանդի ձեռքը, — Ի՞նչ է պատահել քեզ:

Միհրանեանը լացն բաց արաւ աչքերը, նայեց ընկերների վրայ, մի վայրկեան շիտեց զարմանքով և ջանկարծ երկու ձեռով ծածկելով երեսը, սկսեց Դառնաշուճն հեկեկալ:

— Տօ, գիժ ես, ինչ ես, Դիմեց նրան Մարութեանը, վեր կաց. վեր կաց գնանք զբօսնենք և ամեն ինչ կ'անցնի:

— Ես անբախտ եմ, մրմնջաց Միհրանեանը՝ Դառնաղին հեկեկանքի միջից, — հիմաջ ես ինչ անեմ... Խեղճ հայրս. Բալախանու նաւթ ու մուրը կուլ տալով, հազար ու մի զրկանքներ կրելով,

Քիր ամբողջ ընտանիքի բողազից կտրելով ինձ ուսում է տւել, որ
գամ բարձրագոյն Դպրոց մտնեմ, աւարտեմ և, վերադառնալով հայ-
րենիք, ազատեմ բոլորին Դժոխացին կեանքից. իսկ այժմ... Խեղճ
հայր... ես մեռած եմ քեզ համար... Ի՞նչ միտք կայ այլ ևս ապրե-
լու. մահը ամենափրկարար ոյժն է այս րոպէին... Անխ...

Ամենքը այդ խօսքերի ճնշող ազդեցութեան տակ մի րոպէ
լռեցին: Տխրութեան վարագոյրը իջաւ նրանց շէմքերի վրայ և
ընկերները գլուխները խոնարհած մտածում էին, թէ ինչպէս օգ-
նեն իրանց Դժբախտ ընկերոջը:

Միհրանեանի հայրը մի մեծ ընտանիքի տէր գործակատար էր
Քալախանի: Տեսնելով թէ ինչպիսի դրաւիչ ռոճիկներ են ստանում
Քաբւում ինժեներները, նա վճռեց իր որդուն ևս բարձրագոյն ուս-
ման տալ: Եւ այդ օրից նա իր ամբողջ ընտանիքը զրկանքների
ենթարկեց միայն իր մեծ որդու համար: Տղան աւարտեց ուշալ
Դպրոցը: Խազէյիսները խոստացան օգնել նրան նիւթականա-
պէս՝ բարձրագոյն ուսում ստանալու համար: Այդ նպատակով քանի/
անգամ էր հայրը Դիմել նրանց:

—Այսքան տարի ձեզ համար չնչին ռոճիկով և ամենայն հա-
ւապարմութեամբ ծառայում եմ. ի՞նչ է իմ Դրութիւնը. նոյն 30
ռուբլի ռոճիկը և նոյն նաւթն ու մուրը: Գոնէ որդուս օգնեցէք:

Եւ յաջողւել էր: Անսահման էր հօր ուրախութիւնը այն օրը.
իսկ այժմ, եթէ լսի այս բոթաբեր լուրը:

—Խեղճ հայր, միմիջաց նորից Միհրանեանը, ինձ ամենից
շատ նրա Դրութիւնն է պանջում և այն վիշտը, որ նրան հալ ու
մաշ պիտի անէ, երբ իմանայ ընդունւած չլինելու:

Եւ նա կրկին սկսեց հեկեկալ:

Ուրախ, ճակատները բաց և համարձակ աշմուկով ներս մտած
ընկերները լուռ էին և ոչ մի խօսք չէին դրնում ասելու: Թողին
զբօսանքի գնալու հարցը և մնացին:

—Ոչինչ, ասաց Բէհրամեանը, այստեղ կը մնաս, մի լաւ ու-
սուցչի մօտ կը պատրաստուես, որը կապեր ունենայ ինստիտուտի հետ
և եկող սեպտեմբերին կը մտնես ուսանող: Քանիսն են այս տարի
այդ միջոցով մտել: Եթէ այդ էլ չի յաջողւիլ, մինիստրին կը Դի-

մես, կամ այլ բարձրատիկան մարդու և կը պատմես նրան Դաւիթի մասին, ծնունդի քիճակը:

Ո՛րք չափեր կեց այդ առաջարկութեանը:

— Այդպէս էլ հօրք և բարեբարներէք կը գրես, աւելացրեց Մարութեանը:

Միհրանեանը փոքր ինչ խաշաշեց, տեսնելով ընկերների անկեղծ հոգապարութիւնը և ջերմ կարեկցութիւնը:

— Դէ վեր կաց գնանք գրօսենք, շիմեց կրկին Մարութեանը:

— Չէ, գնացէք. սիրտ չէ մնացել ինձանում, պատասխանեց Միհրանեանը:

Երկու հոգի մնացին վշտահարի մօտ, իսկ մնացեալները ցրեցութիւն ասելով, Դուրս եկան:

— Ո՛ւր գնանք, շիմեցին այս ու այն կողմից:

— Գնանք պարկ, ասաց Մարութեանը. երաժշտութիւն կը լսենք ու գարեջուր կը խմենք: Պիտի միմեանց շնորհաւորենք:

— Դա ոչինչ, պատասխանեց Բէհրամեանը, փանր պիտի քէֆ տարքենք և հին ունանողներին էլ հրաւիրենք: Իսկ այժմ իսկապէս պարկ գնանք և տեսնենք ինչ գեղեցկուհիներ կան այնտեղ:

Ամենքը քրքջացին: Ու խումբը շարժեց: